

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10⁰⁰ — mesečno,
četrtletno K 30⁰⁰ —
Če pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 9⁵⁰. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vln.

Oredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, petek 13. avgusta 1920.

Št. 179.

Rusko-poljska borba na višini.

Poljski proglas na vse narode sveta. — Nikakega razjasnjenja v vladni krizi. — Mejna komisija dospela.

Jugosloveni!

Dne 26. avgusta t. l. ze zbere jugoslovensko Sokolstvo na prvi pokrajinski zlet v Mariboru. Starešinstvo našega Saveza je odločilo mesto Maribor za svoj prvi zlet in za prvo redno skupščino jugoslovenskega Sokolstva, da da mestu Mariboru, kjer je naša avstrijska vlada zatirala sleherni kulturni razvoj našega naroda, zadoščenje, da izrazi svojo radost, da je to naše mesto važno za državo v narodnogospodarskem in kulturnem oziru brezuvetno ujedinjeno z materjo Jugoslavijo, da je mogoča manifestacija Sokolstva na naši severni meji porok, da ni sile, ki bi mogla še kdaj ugrabiti sveto našo posest.

Srečni bomo torej v teh dneh pozdraviti v svoji sredi brate in sestre iz vseh pokrajin naše širne Jugoslavije, stisniti hočemo pa tudi bratsko roko zastopnikom češkega Sokolstva, ki je stalo verno ob strani našemu. Dragim slovanskim bratom hočemo napravati dostojen sprejem, gostoljubno bivanje v našem mestu. Obračamo se tedaj do Vas vseh, zvestih naši edinstveni državi in naklonjenih plemeniti misli sokolski z rodoljubno prošnjo, da pomagata zletnemu

odboru v tem pogledu izvršiti častno prevzeto nalogo. Sprejmite v svoje domove drage goste, s hiš naj ponosno zaplapolajo naši državni in slovenski prapori, okrasite okna svojih stanovanj z zelenjem in cvetjem! Naši gostje naj spoznajo, da so na domačih tleh, da so v jugoslovenskem Mariboru, ki zna ceniti prave nositelje slovanske misli in sokolskega dela posvečenega telesni in npravstveni povzdigi celega naroda! V ta namen sodelujte vsi in vsak po svojih najboljših močeh!

Zdravo!

Zletni odbor za I. pokrajinski zlet jugoslov. Sokolstva v Mariboru.

Dr. Vlademir Serbec
predsednik.

Jug. napred. akad. društvo „Jadran“ v Ljubljani.

Tovariši, tovarišice!

Bliža se trenutek, ko bo naš Sokol prvič v svobodni državi nastopil na meji, da pokaže silno moč in idejo, ki ga je vodila po težki poti do vstajenja.

nedosegljivi a dejansko splošno tudi neizvršljivi nauk: „Ljubite tudi svoje sovražnike!“ „Blagoslavlajte jih, ki vas preklinjajo!“ Tega nadnaravnega nauka katoliška cerkev ni nikdar izvrševala, odkar je postala katoliška, torej ne trdim, da ga tudi prva še pravovernna cerkev ni tudi sama na sebi izpolnjevala.

In potem drugi največji nauk Jezusov pravzaprav cerkev, ki jo je ustanovil v svojih besedah: „Moje kraljestvo ni od tega sveta!“ Ravno tako s tem v zvezi stoječi nauk popolnega zaničevanja in zatajevanja vsega, kar človeka veže na ta svet, Jezusova prepoved skrbeti za najpotrebnejše za življenje, odtrgati se popolnoma od svoje družine kakor se je On sam odtrgal ko je pričel učiti, na kar nas opozarjajo evangelisti govoreči o prilikah, ko so ga iskali njegova mati in njegovi bratje, pa jim ni šel nasproti, marveč jih je zavrnil rekoč: „Kdo je moja mati, kdo so moji bratje?“ In iztegnivši roke svoje na učence svoje reče: „Glej, mati moja, in bratje moji! Kdorkoli izvršuje voljo Očeta mojega, ki je v nebesih, on mi je brat in sestra in mati!“

Vi vsi, ki mislite, da z našimi razmišljanji omalovažujemo vero, papeža in cerkev, pred-

Živo čutilmo tudi mi akademiki potrebo da se sestanemo in pogovorimo o stremljenjih, ki nas vodijo po poti bratstva, enakosti in svobode. Ideja, ki nas je privedla do skupnega dela, naj nas v Mariboru združi še tesneje in naj v nas utrdi voljo in moč do neustrašnega in požrtvovalnega dela za jugoslovenski narod. Naša volja mora premagati vse ovire, naš duh mora dvigniti ljudstvo do najvišje stopnje izobrazbe, kajti šele takrat bo lahko gledal napreden dljak ponosno in brez bojazni v svoje neprijatelje, ko jim bo dokazal, da je ni moči, ki bi mogla zabraniti pot pravemu spoznanju resnice in pravice.

Bratje in sestre! Naj blatijo naše hotenje in stremljenje kakor jim drago, mi stojimo vzvišeni nad vsako sumnjo, naš odgovor jim bodo ne besede, ampak vedno le dejanja. Ni še dolgo kar so nas napadli kot svobodomiselne bojazljivce, pokažimo jim, da smo preveč resnicoljubni in preponosni, da bi se spuščali v zahrbtno napade z njimi in, da bi jim odgovarjali v časopisih. Eno pa naj stoji zapisano visoko na našem praporu: *Bratstvo in ljubezen vsem, ki delujejo za celokupno in nedeljivo domovino, smrtno sovrastvo in brezobziren boj pa njenim sovražnikom in razdiralcem.*

stavite si samo te glavne Jezusove nauke živo pred oči, ozrite se potem samo na to, kar vidite sami okoli sebe in dajte si sami odgovor na vprašanje: Ali žive ti, ki se imenujejo pravi kristjani, ki se imenujejo celo namestniki Jezusa, ali žive ti le količkaj po njegovem vzgledu? Vprašajte sami sebe, kaj bi rekel tisti Jezus, ki je živel v najskromnejših razmerah, od miloščine dobrih ljudi, tisti Jezus, ki je učil: „Moje kraljestvo ni od tega sveta!“ in „Kdor hoče biti moj učenec, naj vzame križ na ramo in naj hodi za menoj“ — kaj bi rekel, ko bi videl tistega, ki se imenuje njegov namestnik na zemlji, obdanega z zlatom in škrlatom in z milijardi bogastva, sedečega na zlatem prestolu v razkošni ogromni palači sredi svoje lastne države?

Kaj bi Jezus rekel, ko bi videl tega namestnika svojega, ki se proglašja za ujetnika v Vatikanu, zato ker je moral velik del posvetnega kraljestva prepustiti posvetni oblasti? Bodite prepričani, da ni v celem sv. pismu stare in nove zaveze niti enega stavka, ki bi opravičil današnji značaj krščanstva, papeštva in njegove cerkve. Pač pa najdete med njim in Jezusom ter njegovo prvo cerkvijo, ki naj bi bila vzgled tudi današnji cerkvi in veri, sama nasprotja, tako gorostasna in vnebovpijoča, da se človek nehote

Ujetnik v Vatikanu.

V.

V smislu svojega izrecno izraelskega, lokalno omejenega poslanstva Jezus ni nikdar ustanovil in niti v najmanjši prisposodbi ni mislil na ustanovitev vere in cerkve, kakor se nam danes predstavlja v krščanstvu, papeštvu in rimokatoliški cerkvi. Ustanovitelj današnjega krščanstva ozir. katoličanstva je bil Savel, poznejši Pavel, kot Savel največji sovražnik Jezusovih naukov. Ni pa tudi Pavel, ki je bistvo Jezusove vere prvi z uspehom zanese tudi med pogane, nikdar mislil na ustanovitev današnje katoliške hierarhije, najmanj pa papeštva s sedežem v Rimu; k temu razvoju so pripomogli čisto drugi, ponajveč politični vzroki, ki jih imamo iskati v poganstvu rimskega cesarstva. Jezus, njegovi nauki in krščanstvo, ter današnja katoliška cerkev in Jezus ter Peter in Pavel in rimski papež — to so si med seboj večja nasprotja nemože medsebojne sličnosti, kakor nam jih predstavlja nasprotje med zamorcem in belkočcem. Kar Jezusa povzdiguje nad vsemi verskimi reformatorji, kar nehote tudi pri nevernikih vzbuja spoštovanje do Jezusa iz Nazareta, to je njegov

Naše meje se tresejo, naše ljudstvo trepeče vsled popustljivosti merodajnih faktorjev, mi napredna omladina pa stiskamo zobe in trpimo nečuvano ob pogledu na kosanje velikega dela, ki je plod krvi in požrtvovalnosti največjega dela omladine. Najlepša prilika, da damo duška svojem hotenju in čuvstvanju, se nam nudi te dni v Mariboru! Odzovite se vsi in vse našemu klicu, prijavite imena svojemu kulturno-političnem društvu ali pa direktno na: Jug. napred. akad. društvo »Jadran« v Ljubljani, Narodni dom I. V Mariboru bomo imeli vsi svobodomiselnih dijaki (akademiki in srednješolci) skupno zborovanje. Delegati srednješolcev na kongresu v Varaždinu se ga udeležijo korporativno. Za stanovanje in hrano, kakor tudi za polovično vožnjo bo poskrbljeno. Nasvidenje!

Zdravo!

Za odbor:

predsednik:

tajnik:

Stane R a p e, phll., I. r. Bogo T e p l y, phik., I. r.

Dnevne vesti.

Odlikovanje docenta dra. Matkota. Za odločen nastop ob priliki vojaške pobune 23. julija 1919 je docent dr. Ivan Matko odlikovan z redom Sv. Save V. razreda. Čestitamo!

Naznanjamo, da se je g. Viktor Pirnat zaročil z gospo Mimo Nendl.

Delimitacijska komisija. Prihod antantnega dela delimitacijske komisije, ki je bil napovedan za včeraj ob 20. uri je iz neznanih vrokov izostal. Istostako pa tudi čehoslovanski ministrski predsednik Tušar ni prišel. Kdaj pride nam doslej še ni bilo mogoče izvedeti.

Čedne posledice Orlovske slavnosti. Pod tem naslovom je prinesel »Naprej« v svoji 182. številki iz Maribora čudno kolobocijo, ki jo je očitno napisal klerikalce ter ž njo potegnili socijalistično glasilo. Dopisnik opisuje neke razgovore, ki so se baje vršili pri »Črnem orlu« in katerih sta se udeležila tudi dr. Rosina ter dr. Graselli, ter pri tem nesramno napada našega zaslužnega veljaka g. dra. Rosina ter se mimogrede zaleta tudi v novinarja g. Pirca. Mi smo se pri prizadeti gospodih informirali ter izvedeli, da niti eden niti drugi sploh nič ne ve o celi stvari, še manj pa o kakšni tožbi, ki naj bi tem pogovorom sledila. Prizadeji sploh nikoli ne zahajajo v omenjeno gostilno, še manj pa je mogel biti g. dr. Rosina omenjenega dne v tej gostilni, ko je splošno znano, da je bil

spomni Jezusovih besed: Poberite se od mene med zavržene, kajti vi ste prejeli svoje plačilo že na tem svetu! Bodite pa tudi prepričani, da tudi mi priznamo, da je vera našemu ljudstvu potrebna, toda prava, živa vera tudi — v dejanjih! Dajte nam tako vero, in mi bi bili zadnji, ki bi ji hoteli nasprotovati!

Toda vi hočete poleg dosedanjih dokazov še drugih iz evangelijskih samih in sicer dokazov, da Jezus ni nikdar ustanovil to, kar se nam danes predstavlja kot krščanstvo. Dobro! Popeljem vas v »Dejanja sv. apostolov«, kjer se nahaja poleg verskih tudi mnogo zgodovinsko potrjenih resnic, katerih (slednjih) žal, ne najdemo toliko v evangelijskih samih.

A še preje se mi zdi potrebno sledeče pojasniti: Po smrti Jezusovi so njegovi učenci nameravali ostati v Jeruzalemu, ker jim je Jezus sam zapovedal, naj ne odidejo iz Jeruzalema, temveč naj tam čakajo obljube Očetove, ki jim pošlje krst sv. Duha. Učenci, ki še tedaj niso razumeli poslanstva svojega Učenika, so ga vprašali: »Gospod, ali boš v tem času vnovič postavil kraljestvo Izraelu?« Učenci so do izpolnitve te obljube hodili v judovski tempel in shodnice ter tam učili. Da se njih nauk ni dosti ločil od onega stare zaveze ozir. Moze-

od 27. julija, torej še pred začetkom Orlovskega tabora, pa do preteklega tedna v Rogoški Slatini. Radi tega priporočamo »Naprej« naj drugič bolje pazi na svoje dopisnike ter da se ne da več zlorabiti. O resničnosti naših trditev se, če nam ne veruje, informira lahko pri svojih mariborskih sodrugih klerikalci nimajo le v vseh naprednih organizacijah špicijev, ampak skušajo, tudi napreden tisk kompromitirati s svojimi izmišljenimi in otvorjenimi dopisi.

Plebiscitna komisija na Koroškem je pričela svoje delo s tem, da je razdelila ozemlje v distrikte (okrožja) in izdala nemško pisana navodila za občinske zaupnike. V nekaterih krajih je prišlo že do konfliktov, ki jih povzročajo Italijani s svojimi žalitvami proti Jugoslaviji. Nasprotno se Francozi obnašajo napram našim ljudem dostojno. V Grebinju jim je ljudstvo priredilo ovacije; vodja francoske komisije je objel pozdravljajočo deklico ter jo poljubil. Glede demarkacijske črte je ljudstvo mirno, vznemirja se samo inteligenca.

Komisija za razmejitve Avstrije in kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev je uraden naslov mejne komisije, ki bo te dni pričela poslovati v Mariboru. Predsedstvo komisije bo vodil komisar angleške delegacije, podpolkovnik A. J. Craven, vodja francoske delegacije je komisar komandant André Jocard, vodja italijanske delegacije komisar alpinski major Enrico Calma, vodja japonske delegacije komisar komandant Žanži Nagamoši, vodja avstrijske delegacije je komisar major Steyrer, vodja naše jugoslovenske pa komisar general Ante Plivelič. Člani komisije bodo nastanjeni v hotelu »Meran«, ki je popolnoma spremenjen v privatna stanovanja z vsemi udobnostmi; uradovala pa bo komisija v poslopu deklisnega zavoda »Vesna«. »Vesna« je preurejena v same pisarne. V prtiličju se nahajajo stražnice, ordonance ter spalnice za podčastnike vseh delegacij. V prvem nadstropju je v sredini pisarna predsednika Cravena, na desno je posvetovalna dvorana, okrog pa pisarne posameznih delegacij, ki imajo razen italijanske ter japonske, ki sta skupaj, vsaka svoj lokal. Drugo nadstropje je na razpologo naši delegaciji, ki ima razne oddelke. Komisija se na narodnostne ozire ne bo ozirala, njen delokrog pa je precej tesen ter se bo morala držati strogo meje senžermenske mirovne pogodbe. Komisija bo poslovala v dobrem slučaju osem do deset tednov.

Klerikalizem v pravi luči. Razmere, ki vladajo v Prekmurju po krivdi naših klerikalcev, ki si hočejo tam ustvariti nekaj svoj pašalik, kjer bi bili neomejeni gospodarji so nas prisilile, da smo odprli predale našega lista tudi ljudem, ki zo razmotrivajo o teh razmerah. Vsakdo ve, da molčanje v takih slučajih popolnoma nič ne pomaga, da nasprotno celo škoduje. Delo

sove postave — razen, da so verovali in poveličevali Jezusa, to se da sklepati iz Petrovega prvega javnega nastopa: »Možje Izraelci, poslušajte te besede: Jezusa Nazarečana, moža, ki ga je Bog potrdil med vami z močmi in čudeži in znamenji, ki jih je Bog storil med vami, kakor sami veste, tega, po trdno določenem sklepu in previdnosti Božji izdanega, ste vzeli in po rokah krivčnikov na križ razpeli in umorili... «Vsi pa, ki so bili sprejeti vero, so bili skupaj in so prodajali imetje in lastnino ter jih razdeljevali vsem, kakor je kdo potreboval.« Če uvažujemo, da se je to godilo neposredno po evangelijskem vnebohodu Jezusa in ko so apostoli prejeli sv. Duha, bi morali stoječ na stališču današnje rimokatoliške cerkve, pravilno sklepati, da so apostoli takoj hiteli v Rimu ustanoviti lastno cerkev in izreči ločitev Jezusovih naukov od judovske postave. Toda tega, kakor ste zgorej videli, niso storili. Ostali so v Jeruzalemu, zahajali kakor prej v tempel in tam kakor omenjeno, učili nadalje le delno reformirano Mozesovo postavo. V glavnem so torej ostali še Judje, kakor so bili predno so postali Jezusovi učenci. Videli bomo, da o današnjem papeštvu tedaj še ni bilo ne duha ne sluha.

prekmurskih klerikalcev, ki so pa nekaj čisto posebnega, tvorijo jih namreč ne le katoličani, ampak tudi protestanti in celo pravoverni židi, ki stoji pod patronanco naših klerikalcev je eno najnevarnejših del. Toda naši klerikalci ga zagovarjajo. Ker si osebno ne upajo pobijati naših trditev, ki so nepobitne, jih skušajo v svojem časopisju smešiti, s čimer pa nič ne ovržejo in ker to vejo in so v strahu, da bi v Prekmurje posvetila še kaka druga, razen klerikalna luč, so si izmislili nov strateški načrt. Pričeli so nas rotiti, naj o Prekmurju ničesar ne pišemo, ker to škoduje našemu narodnemu in državnemu ugledu, kar lahko izrabljajo naši zunanji sovražniki, ker podrobne meje Prekmurja še niso določene. To je sicer res in mi bi se tega gesla tudi držali ter o Prekmurju molčali. Toda dogodil se je za klerikalce preznačilen slučaj, ki nam sam sili znova pero v roko. V torek popoldan je prišel v naše uredništvo gospod iz nasprotnega tabora ter nas prosil zaupno, da bi o Prekmurju več ne pisali. Misleč, da misli gospod pošteno, smo mu to tudi obljubili. Toda že naslednji dan smo se prepričali o vsej zahrbtnosti tega poseta, kajti »Straža« je prinesla ta dan v svoji 88. številki izpod peresa istega gospoda nesramen napad na nas radi Prekmurja. Torej istočasno, ko je gospod pri nas posredoval za premirje, je bil že v Cirilovi tiskarni pripravljen nov napad. To je torej čisto navadna zloraba premirja, na katero ne moremo molčati in radi katere tudi naša obljuba ne more več ohraniti veljave. Nam ni ljubo, da moramo privatne pogovore, ki so se smatrali od naše strani za zaupne vlačiti v javnost, toda k temu smo prisiljeni. To je najsičajnejši dokaz klerikalne zavratnosti in potrdilo, da njihov namen posvečuje vsako sredstvo. Od nas zahtevajo, naj se za Prekmurje ne brigamo, oni sami pa istočasno pripravljajo na isto Prekmurje klerikalno ofenzivo in sejejo seme, ki že danes rodi tam tako žalostne sadove. Upamo, da si bo o tem vsak že sam ustvaril potrebno sodbo.

Potovanje na Koroško in politična oblast. Prejeli smo: Svojčas je bilo javno razglašeno, da je potovanje na Koroško v naše slovensko ozemlje popolnoma svobodno, da ni za to potreba nobenih posebnih potnih izkaznic. Neka Korošica, ki služi tu v Mariboru in je hotela domov na obisk, tega ni vedela in je šla na okrajno glavarstvo, da si oskrbi potno izkaznico. Toda tam so ji na podlagi prejšnjih predpisov delali take ovire, kakor da bi hotela potovati v nam sovražni Cmurk. Če pomislimo, da koroške nemške oblasti v tem času svojim ljudem naravnost vsiljujejo prilike za potovanje celo v naše ozemlje, se nam čudno zdi, zakaj ravno pri nas jahamo starega uradnega belca?

Naše kavarne, zlasti boljše, so vedno polne slovenskega občinstva in sicer vsaj 90% naprednega. Vendar pa v večini teh kavaren pogrešamo razne napredne časopise, kot celjske »Novo dobo«, ljubljanske »Domovino«, glasila Samostojne kmetijske stranke »Kmetijskega lista«, sploh pa nobena kavarna nima »Rdečega prapora«. Ravno tako pogrešamo po vseh kavarnah jugoslovenske revije. Gospoda kavarnarji si menda še niso svesti, da obiskuje občinstvo kavarne v velikih mestih, kot je sedaj Maribor, radi čitanja in ne radi slabe kave. Opažamo, da šefi sicer nadzirajo osobe pri postrežbi, nismo pa še videli, da bi nadzirali tudi redno dohajanje časopisov in tako se dogaja dnevno, da prejmemo v kavarnah celo lokalne časopise drugi dan, ko jih dobe že naročniki na deželi po pošti. Smo radovedni, kje bodo ti dobrohotni migljaji najprej zalegli.

Griža v Mariboru in okolici se v zadnjem času jako opasno razširja, tako, da v tukajšnji bolnici primanjkuje prostora za sprejem bolnikov. Kolikor slišimo, je v zadnjem času odpovedala vojaška bolnica prepeljavo bolnikov z infekcijskim vozom, ki je last okr. glavarstva, ker baje primanjkuje bolnici konjev. V interesu nesrečnih bolnikov je pač želeči, da civilne ter vojaške oblasti to vprašanje skupno in temeljito rešijo. Občinstvo pa se opozarja, da glede na snago v hišah in lastne osebe, da se varuje pred vsem vzi-

vanja nezrelega sadja, jesti z neunitimi rokami, obiskovati hiše, kjer so taki bolniki. Pred vsem pa veljaj boj v slednji naši koči razpasenju muh, ki so ponajveč najnevarnejši prenaševalci teh nevarnih bacilov. Danes stojimo po izpovedbi strokovnjakov; še le na pragu epidimije, ker v začetku ima ista navadno lahek slučaj, čim dalje epidimija traja, tem nevarnejša je za posameznega bolnika. Sicer pa bo v interesu občinstva, da se prihodnjič temeljiteje s vprašanjem te bolezni seznanijo.

Kam s sadjem? Letos imamo na Štajerskem toliko sadja, da že zdaj ne vemo kam z njim. Razprodaja na trgu vsled preobite konkurence zaostaja, deloma tudi vsled griže, ki nastopa že epidemično, ker ljudje uživajo vsako tudi nedozorelo, sparjeno in umazano sadje. Izvoza ni, ker je sadje letos tudi drugod obrodilo in ker so potni in carinski stroški previsoki. Sladkor za vkuhanje sadja je predrag in ga tudi ni toliko odveč. Torej kam s sadjem? To vprašanje roma danes iz dežele v mesto, a ne najde ne tu ne tam primerne odgovora. Spomnimo se na čas, ko ljudje še niso bili tako zaverovani samo na trenutni užitek in so mislili že po leti tudi na zimo. Tedaj so odveč sadja nasažili za zimo. Kdor nima drv, mu je še solnce na razpočago. Tudi v kuhinjah se pri nas premalo spoštuje sadje — prvovrstni gostilničarji še zdaj dan za dnem dajejo svojim gostom — kislo zelje.

Nesnaga v mestnem kopališču ob Dravi. Iz občinstva se nam poroča: Maribor je obče slabo preskrbljen z javnimi kopališči v Dravi. Večina teh kopališč se nahaja pod mestom, kamor prihaja največja desnaga iz celega zgornjega dela mesta. Vsak tujec se čudi, kako je mestna občina svojčas mogla kaj takega dovoliti. Imamo primernejše kopališče tudi ob zgornjem delu mesta, kjer je voda bolj snažna in kraj pripraven tudi za solnčne kopeli. Toda tu manjka zopet prepotrebne reda in naprav za slačenje in shrambo obleke. Predvsem je prostor premahen in še ta zanemarijen, da se človeku gnusi. Če bi hoteli po tem kopališču soditi kvaliteto snage klerikalnih gospodarjev, jim daje ravno to kopališče ne prečedno spričevalo.

Okr. hranilnica pri Sv. Lenartu v Sl. g. Zadnji terek so me boječe vprašale razne stranke, ki so prišle iz okr. hranilnice, kaj to pomeni, da se ti gospodje tako nekako nesigurno obnašajo in da v blagajni nimajo toliko denarja, da bi človeku 1000 K da celo 100 K izplačali? Ali grozi tudi tu kak polom? Pred 14. dnevi je posetil naš trg sin rajnega Mravlagga, katerega se mnogo naših tržanov „hvaležno“ spominja. Zelo nas veseli, ljubi sinček, da si nas s svojo navzočnostjo počastil, sicer bi mi res pozabili svojega velikega „dobrotnika“. Ali je ta „visokospoštovani“ gost znabit počastil okr. hranilnico ali katerega njenih izvršujočih članov? Kajti ni nemogoče, da je imel gospod Mravlag ml. še nekaj očetovih bacilov pri sebi in je iste hote ali nehote tukaj raztrosil! Ti bacili so se lotili menda že tudi predsednika okr. hranilnice. Komaj se je vrnil iz toplic ter dospel zvečer v naš trg, moral je že poslušati neprijeten raport svojih podložnih. Iz zadnjega nadstropja dvonadstropne hiše prisopiha pokorni sluga, vladni komisar okr. hranilnice, na cesto ter z nemirnim glasom na vozu sedečemu predsedniku poroča o zadnjem napadu vlagateljev na okr. hranilnico. Imel sem utis, da rekrut raportira avstr. generalu.

Občinski gospodarski urad v Mariboru izdal bo nove sladkorne nakupovalne nakaznice, in sicer za hišne lastnike: Graškega predmestja (Melje) dne 17. t. m. Nožanjskega mesta (Koroška cesta) dne 18. t. m. Magdalenskega predmestja dne 19. t. m. Za podnajemnike vseh mestnih okrajev pa dne 20. t. m.: vsakokrat od 8. do 12. ter od 14. do 16. (2. do 4.) ure. Hišni lastniki morajo oddati njihov hišni list (rumene barve) ter dosedanje, več neveljavne nakupovalne sladkorne nakaznice. Podnajemniki se morajo pa izkazati z njihovo policijsko zglasilnico ter oddati

Istotako dosedanje, neveljavne nakaznice. V svrhu čimprejšnje ugotovitve števila upravičencev pri posameznih trgovcih, naj isti oddajo dotičnim njihove kontrolne kupone. Trgovci naj strankam pri takratni oddaji sladkorja odrežejo ter odvzamejo odrezek »Veliki srpan 1920 (VIII.)«. Trgovcem, koji še do sedaj niso poravnali sladkornih primanjkljajev, se pa prepoveduje prevzemati od strank tozadevne kontrolne kupone.

D'Annunzijeve svečanosti. Odkar vlada D'Annunzio na Reki, se vrše v mestu neprenehoma razne slavnosti in svečanosti. V pondeljek so svečano obhajali drugo obletnico D'Annunzievega poleta na Dunaj. Pri tej priliki je godba prvič igrala novo oficijelno reško himno. Vojaštvo je defiliralo pred D'Annunzijo in mesto dosedanega vzklika: »A noi!« so nazdravljali: »Spalato!« D'Annunzio se čuti sedaj varnega na Reki in zato misli na nove pustolovščine. S takimi vzkliki pa skuša vojaštvo navdušiti za nove čine.

Prostovoljna požarna bramba na Pobrežju pri Mariboru priredi v nedeljo, dne 15. t. m. veliko dobrodelno veselico v gozdu na Pobrežju poleg Ceste na Brezje, vhod pri hiši št. 49. Spored: Ples, koncert, srečolov, razne druge zabave. Vstopnina 3 K v predprodaji, 4 K pri blagajni. Za mnogobrojni obisk se priporoča, ker gre za kritje stroškov novega plezalnega stolpa Načelstvo.

Pevski zbor Glasbene Matice v Mariboru sodeluje v nedeljo, dne 22. t. m. pri veliki veselici na Klopinskiem jezeru. Ker gre tu za osvoboditev Koroške, je narodna molžnost pevcev Glasbene Matice, da se te važne narodne prireditve udeleže in da pridejo vsi k pevski vaji, ki se vrši v petek 13. in torek 17. t. m. vsakokrat ob 20. uri zvečer pri Götzu. Odbor.

Planinski tabor na Obiru. Taborjani planinci, ki hočejo v nedeljo dne 15. avgusta, na vse zgodaj, z vrha Obira (2141 m) pozdraviti in občudovati vso našo Koroško, se zberejo v soboto zvečer v Železni Kapli — kamor jih pripelje popoldanski vlak iz Maribora ali avto iz Kranja — od koder odrinejo pred nočjo na vrh. Oni pa, ki se morejo udeležiti le planinske veselice v Železni Kapli, dospejo tja z nedeljskimi voznimi prikliki. Pripomnimo, da ima jutranji vlak ob 5.05 uri iz Maribora direktno zvezo z Železno Kaplo, kamor dospe do približno 11. ure.

Ugotovitev škode v tržaškem Narodnem domu. Po vesteh iz Trsta je bila v ponedeljek dopoldne prvokrat komisija v demoliranem hotelu »Balkan«, ki je imela nalog, da ugotovi škodo. Poleg pravnikov in tehnikov je sodeloval pri tej komisiji tudi zastopnik kvesture. Rezultat komisije še ni znan.

Sokolstvo.

Zletnemu skladu so darovale ljubljanske tordke: Štebi in Tuječ, inžen. podjetje Gričar in Mejač, J. J. Naklas po 200 K, Robert Kollmann, Avg. Agnola, L. Schwentner po 100 K, J. Koslevc, J. Malnar in Kmet & Komp. po 50 K in Jakob Zalaznik 40 K. Delniška pivovarna v Laškem 200 K, poleg tega je obljubila več sodčkov piva brezplačno za veselico. Vsem darovalcem najiskrenejša zahvala.

Zletna pisarna v Narodnem domu prosi vse, ki razpolagajo s prostimi sobami v dneh 28. in 29. avgusta, da ji blagovolijo javiti, bi li hoteli prenočiti goste proti plačilu ali brezplačno.

Šport.

SŠK Maribor : ŠK Slovan, Ljubljana 1 : 3 (0 : 3). V nedeljo 8. avgusta se je vršila v Ljubljani na igrišču »ŠK Ilirije« nogometna tekma SŠK »Maribor« in ŠK »Slovan«. Bila je to zadnja prvenstvena tekma letne sezone, ter za »Maribor« odločilna — hoče li ostati zadnji v razredu ali ne! Lepo po-

zdravljen nastopi »M« in kmalo na to »Slovan« na igrišče. Igra se začne z ostrim napadom »Slovana« kateremu sledijo drugi, tako da se vidi dobro premoč živahnega »Slovana«. Prvi gol pade po krasnem strelu z levega krila »Sl« sigurno v gol maribor. vratarja. Takoj po prvem uspehu še »Slovan« poostri tempo in napada dalje. Izvanredno lepo streljen kot se spremeni v drugi gol za »Slovana«. »Maribor« se potruži po tako hitrem, dvakratnem uspehu požrtvovalne igre »Slovana« igro spraviti tudi na polje domačega kluba; toda to se mu posreči le deloma, ker se vsi napadi ob dobri zbrani ljublj. moštva odvrnejo v naspr. polovico, kjer »Slovan« proti koncu prve polovice ob vednem napadanju še doseže tretji in zadnji gol za Slovana. V drugi polovici igre se je slika popolnoma predrugačila. Slovan je moral lepo kombinirane napade opustiti in se pripraviti na resno obrambo. Ni se bilo več za čuditi, zakaj da je hotel Slovan že v prvem »half-time-u« Mariboru zapečatiti usodo. Maribor napada neprestano tu se le redko Slovanu posreči predreti in napasti mariborska vrata. Po lepo skombinirani igri doseže Maribor v kljub požrtvovalni in dobri obrani Slovana svoj gol. Dolgo trajajoče ploskanje oceni lepo in sigurno igro Maribora. Po večkratnih napadih Slovana gol, ki vse dobro reši izvrsten ljubljanski golman, se konča igra v sredi polja. Sodnik je bil slab, obisk pa še precej dober z ozirom na dve večji prireditvi v in pri Ljubljani. »Maribor« pa je s to igro zopet pokazal da, v kljub zadnjemu mestu, ki mu ga je usoda priresekla s to igro, v minuli sezoni reprezentira dober šport in ob enem lepo bodočnost slov. športa na najsevernejši meji naše kraljevine. (Š.)

Zlet Sokolskega Saveza SHS v Mariboru dne 29. avgusta 1920!

Zadnje vesti.

Vladna kriza.

LDU Zagreb, 12. avgusta. Današnji »Hrvat« prinaša iz Beograda nastopne informacije: Ako demokratije ne popuste v svojem dosedanjem stališču, je zelo verjetno, da dobi dr. Vesnić nalog, sestaviti vlado brez demokratov. Enako je možno, da dr. Vesnić ne vstopi v koncentracijski kabinet, ako ostane v veljavi dogovor glede svobodnega izvoza, ker smatra, da je to nevarno za prehrano vse države.

Položaj na Koroškem.

Velikovec, 13. avgusta. (Izvirno poročilo.) Posledice odprtja demarkacijske črte se že vidijo. V naše ozemlje se vračajo vsi oni najhujši nemški kričači, kakor tudi zločinci, ki so lansko leto v majniku divjali po naši Koroški ter povzročajo nemire. Maloštevilni Nemci in nemčurji zabavljajo posebno čez Srbe ter nalašč inscenirajo pretepe, da bi s tem pripravili antanto, da bi dala našo cono zasesti po Italijanskem vojaštvu. Kakor se sedaj doznava je zakrivila naš polom na Koroškem naša mirovna delegacija, ki je pristala na ukinjenje demarkacijske črte ter tako onemogočila vse poznejše poskuse rešiti to vprašanje za nas ugodno.

Rusko-poljska vojna.

DKU Varšava, 12. avgusta. Vojni minister Lesniewski je podal ostavko, ki je bila

sprejeta; njegove posle bo vodil začasno prometni minister general Sozukowski.

DKU Pariz, 12. avgusta. Po poročilu »Tempa« je odšla v sredo k Rusom posebna poljska misija, da stopi z njimi v pogajanja.

DKU Pariz, 12. avgusta. »Tempa« poroča iz Varšave, da se ruske sovjetske čete bližajo Varšavi od severa, severovzhoda ter vzhoda. Severno krilo stoji najbližje in je položaj tamkaj najbolj nevaren.

DKU Varšava, 12. avgusta. Državni obrambni svet je izdal proglas na vse narode sveta v katerem naglašja, da je sovjetska ruska vlada odklonila pogajanja za premirje, katera je Poljska predlagala. Sovjetska vlada skuša na vsak način pridobiti čas za zasedenje Varšave, odkoder bi potem diktirala mir. Poljska ne bo sprejela nikakih poniževalnih pogojev ter se bo borila do skrajnosti. V sedanjem tragičnem momentu stavlja Poljska vse narode za odgovorne ter jih pozivlja v imenu človečnosti, pravice in resnice (katere pa Poljska poprej sama prav nič ni poznala — op. ur.), da ji pomagajo. Narodi Evrope naj se ne obotavljajo ter naj ne čakajo, boječ se vojne, ker sicer bo ta vojna sama prišla k njim. Od poljske zmage ni odvisni le usoda Poljske same, ampak vseh narodov sveta.

DKU Berlin, 12. avgusta. »Lokalanzeiger« poroča iz Haaga, da je Lloyd George izjavil v spodnji zbornici, da je vest »Agencije Havas«, da bo Francija priznala generala Wrangla preuranjena in da ni imela agencija nikakega dovoljenja to objaviti.

DKU Pariz, 12. avgusta. Romunsko poslanstvo je pooblaščen izjaviti, da so vesti, po katerih bi bila Romunija na pritisk aliiranih pristala na to, da dovoli prost prehod Wranglovih čet v Galicijo, popolnoma izmišljene.

DKU Moskva, 12. avgusta. V Minsku se je konstituirala beloruska sovjetska vlada, ki bo federativen del ruske sovjetske zveze.

DKU Pariz, 12. avgusta. Čehoslovaški generalisimus Pelle je izjavil, da notranji položaj Čehoslovaške ne dovoljuje, da bi nastopila v obrambo Poljske proti Rusom.

Lahi delajo prepire povsod.

DKU Allenstein, 12. avgusta. Danes dopoldan je prišlo do obžalovanja vrednega incidenta, ko so šli skozi mesto pijani italijanski vojaki, katere so stražniki opozorili na mir. V prepiru je zadal neki italijanski vojak policijskemu uradniku dva bodljaja z bajonetom ter ga težko ranil. To je razburilo množico tako, da je Italijane napadla ter razorožila italijanske oficirje, ki so prihiteli moštvo na pomoč.

Shod dr. Josipa Wilfana.

LDU Beograd, 12. avgusta. Vodja tržaških Slovencev, dr. Josip Wilfan, namerava tu skicirati sestanek uglednih rodoljubov, na

katerem se bo razpravljalo o razmerah v zasedenem ozemlju.

Mejna komisija došla.

Maribor, 13. avgusta. Delimitacijska komisija antantnih držav je dospela danes popoldan ob 15.25 v Maribor. Ob 18. uri se vrši v mestnem parku vojaški koncert na čast tujim delegatom.

Dr. Beneš v Mariboru.

Maribor, 13. avgusta. Danes se je minister dr. Beneš na potu v Beograd pripeljal v Maribor z ekspresnim vlakom ob 13.30 in se je odpeljal ob 14.10 proti Beogradu, kjer ostane 4 dni.

!Svetovna žitna letina.

LDU Beograd, 12. avgusta. Presburo javlja uradno: Ministrstvo za poljedelstvo in vode priobčuje: Poljedelski zavod v Rimu naznanja: Na podlagi zadnjih podatkov se cenil v severnih državah Amerike žetev pšenice na 220 milijonov tovorov; žetev rži na 221 milijonov tovorov. V Kanadi kaže žetev zelo dobro; dasi je v gotovih krajih primanjkavalo dežja, cenijo da bodo našeli 82 milijonov tovorov pšenice. V severni Afriki, Algirju, Egiptu in Tunisu bo znašala žetev pšenice 17 milijonov tovorov. Za ostale države še ni podatkov. Ve se, da bo žetev pšenice v Nemčiji, Belgiji, Čehoslovaški, Franciji, Luksemburgu, Nizozemski, Švedski in Jugoslaviji dobra. Na Angleškem, v Škotski in Finski srednja. Dobro žetev rži pričakujejo v Belgiji, Luksemburgu, Nizozemski, Švedski in Jugoslaviji, srednjo pa v Nemčiji, Finski in Čehoslovaški. V žitnem pasu Avstralije je bilo mnogo dežja. V Angleški Indiji junijska žetev ni bila povoljna ter je začasno prepovedan izvoz pšenice. Žlvahen je izvoz iz Argentinije.

Izid danskih volitev.

DKU Kopenhagen, 12. avgusta. Po danes izvršenih volitvah v landsting sestojata iz 14 konservativcev, 8 radikalcev, 19 socialistov ter 31 pristašev levice.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Raznašalci časopisov

Invalidi, dobe lep zaslužek. Zglašite naj se v upravnishtvu »Mariborskega delavca«.

Slovenci, Slovenke! Govorite povsod samo slovenski!

Mala oznanila.

Sobo išče stalno namoščena gospodična. Ponudbe pod »Soba« na upravo lista. 2—2

Meblovano sobo išče gospodična. Ponudbe na upravo lista.

Pošijem na dom izbrana jabolka kilograma 3 K od 10 kg naprej. Serbec, Kamnica. 311

Čisto nove bele hlače in par čevljev št. 44 se proda. Vpraša se: Vrazova ul. 6, pritl., levo.

Gonilni jermeni

za stroje iz pravega usnja in patent. gonil. jermeni (Fessler), dalje različne vprege za konje iz črnega ali rujavega usnja, pasje torbice, pasovi za Sokole od K 70—120.

Iv. Kravos, Maribor

Trgov.: Aleksandrova cesta 13 (poleg sped. »Balkan«). Sedlarska delavnica: Koroška c. št. 17. 5—3

Podpirajte »Jugosl. Matico«!

Zavod za straženje in zaklepanje v Mariboru

Prezame vsako vrsto straženja v mestu, na kolodvorih, kakor tudi spremljanje železniških vozov. Pojasnila v pisarni Pristanišna ulica 2.

Kam greste, očka?

Imam dve hčerki potrebni možitve, zato grem v upravnishtvu

Mariborskega delavca

da objavim ženitno ponudbo, kajti na ta način jih najprej omožim!

Pozor!

„Mariborski delavec“
je edini slovenski dnevnik na Štajerskem!
„Mariborski delavec“
je najcenejši dnevnik v Jugoslaviji!

Pozor!

En četrt vina spijete na mesec manj, pa imate svoj lasten dnevnik. Naročite si ga takoj!

Širite ga od hiše do hiše!